

ఆరోగ్య బీమా

దీర్ఘకాలిక వ్యాధులనే ఇబ్బందిపడే ప్రజలకు వైద్యం అత్యంత ఖచ్చితమే కాదుకూడా. వీరు 'ఆరోగ్య బీమా' కలిగి ఉన్నట్లయితే వారి ద్వారా నాణ్యమైన వైద్య సేవలను పొందవచ్చు. ప్రస్తుతం ప్రభుత్వం, ప్రైవేటు బీమా సంస్థలు జారీ చేసిన ఆనేక బీమా సదుపాయాలు మార్కెట్లో అందుబాటులో ఉన్నాయి.

వైద్య సేవలు, సమావేశం

భారతదేశంలో ప్రైవేటు సేవలు విస్తరిస్తుండగా, ప్రజా వైద్యసేవలు విస్తరించటం లేదు. ప్రైవేటు సేవలు ప్రధానంగా పట్టణ ప్రాంతాల్లో కేంద్రీకృతమై ఉన్నాయి. ఇవి లాభానికే సంపన్నతలు కాబట్టి వీటి ఖర్చులు ఎక్కువ.

కాని ప్రస్తుతం ప్రజాసేవలో '108', '104' సేవల వల్ల పరిస్థితి కొంత వరకు మెరుగైంది. 108 వాహన సేవలు అత్యవసర సమయాల్లో ఫోన్ చేయగానే చేరుకొని ప్రథమ చికిత్స అందించడమేకాక బాధితుల (రోగులను తరచువారి వైద్య సేవల నిమిత్తం దగ్గరలోని ఆసుపత్రికి చేరుస్తుంది. 104 వాహనంలో ఆరోగ్య సిబ్బంది మందులతో సహా ప్రతి గ్రామానికి నెలనెలా వెళ్లి ఆరోగ్య పరీక్షలు జరిపి ఉచితంగా మందులు అందజేస్తున్నారు.

వాస్తవం ఏమిటంటే దేశ జనాభాలో 20 శాతం మంది మాత్రమే వాళ్ళు జబ్బుపడినప్పుడు అవసరమైన మందులు కొనుగోలు స్థితిలో ఉన్నారు. పేదలు కాని వాళ్ళు కూడా వైద్య ఖర్చుల వల్ల కష్టాలు పాలవుతున్నారు. ఏదైనా జబ్బు, లేదా గాయం కారణంగా ఆసుపత్రిలో చేరినవాళ్ళలో 40 శాతం మంది వైద్య ఖర్చులు భరించలేకపోతే తమకున్నదాంతో ఎంతో కొంత అమ్ముకోవాల్సి వస్తోంది, లేదా అప్పు చేయాల్సి వస్తోంది అని ఆందోళనతో వెల్లడయ్యింది.

కుటుంబంలో ఏ ఒక్కరు అనారోగ్యంపాలైనా పేదలు ఆందోళనకు గురవుతారు. విషాదం ఏమిటంటే

ఇటువంటి పరిస్థితి మళ్ళీ, మళ్ళీ ఎదురొకటా ఉంటుంది. తాగునీళ్ళు, సరైన గృహవసతి, శుభ్రమైన పరిసరాలు లేని మౌలిక సదుపాయాలు పేదలకు అందుబాటులో వేరే కారణంగా రోగాలారంభం వరకే అవకాశం ఎక్కువ.

ఈ కుటుంబాలు తినవలసినంత ఆహారం తినకపోవటం వల్ల పోషకాహార లోపానికి గురవుతున్నాయి. రోగాలకు అయ్యే ఖర్చు వల్ల వాళ్ళ పరిస్థితి మరింత దిగజారుతుంది. లేదా ఉన్న ఆస్థులను అమ్ముకోవలసి వస్తోంది. జబ్బుపడిన మనిషిని ఆసుపత్రికి తీసుకెళ్లటమంటే ఆ రోజుకి మరొక వ్యక్తి కూడా కోల్పోవటమే అవుతుంది, అనువంతులో చేర్చుచాల్సి వస్తే ఎన్నో రోజుల కూలి సమస్యలు తలపెట్టతారు.

మౌలిక ప్రజా సౌకర్యాలు

జీవనానికి, మంచి ఆరోగ్యానికి నీళ్ళు తప్పని సరి. మన రోజువారీ అవసరాలకు నీళ్ళు కావాలి. రక్షిత మంచి నీటిద్వారా అనేక రోగాలను నివారించవచ్చు. నీళ్ళ వల్ల వ్యాధులనే విరేచనాలు, కలరా వంటి రోగాలు భారతదేశంలో చాలా ఎక్కువగా ఉన్నాయి. మన దేశంలో ప్రతిరోజూ నీటి సంబంధిత వ్యాధుల కారణంగా 1600 మంది చనిపోతూ ఉంటే, అందులో చాలామంది 5 సంవత్సరాల లోపు పిల్లలే. ప్రజలకు రక్షిత మంచినీరు అందుబాటులో ఉంటే ఈ చావులు లేకుండా చేయవచ్చు.

నీటి లాగానే ప్రతి ఒక్కరికీ అందించాల్సిన ఇతర మౌలిక సదుపాయాలు ఉన్నాయి. ఆరోగ్యసేవలు, పాఠశాలలు, విద్యుత్తు, ప్రజా రవాణా, పాఠశాలలు కూడా ఈ జాబితాలోకి వస్తాయి. వీటిని ప్రజా సదుపాయాలు అంటారు.

ప్రజా సదుపాయాల ముఖ్య లక్ష్యం ఏమిటంటే ఒకసారి దానిని కల్పిస్తే దాని ప్రయోజనాలను ఎంతోమంది పొందవచ్చు. ఉదాహరణకు ఒక బడి స్టాప్ను ఎంతోమంది పిల్లలు అందుకోవచ్చు. అదేవిధంగా ఒక ప్రాంతానికి విద్యుత్తుతో సౌకర్యం

కల్పిస్తే ఎంతోమందికి ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది: చైతులు తమ పొలాలకు సాగునీరు అందించటానికి పంపులు వాడుకోవచ్చు, విద్యుత్తుతో నడిచే చిన్న చిన్న వర్షపావులు నడవవచ్చు, యంత్రాలు నడవటానికి కర్మాగారాలకు విద్యుత్తు కావాలి, విద్యార్థులు చదువుకోటం తేలిక, ఇంకా చాలా మంది ఏదో ఒక రకంగా ప్రయోజనం పొందుతుంటారు.

ప్రభుత్వ పాత్ర

ప్రజా సదుపాయాలు చాలా ముఖ్యమైనవి కాబట్టి వాటిని ప్రజలకు అందించే బాధ్యత ఎవరో ఒకరు చేపట్టాలి. ఇది ప్రభుత్వమే అవుతుంది. ఈ ప్రజా సౌకర్యాలన్నీ ప్రజలందరికీ అందుబాటులో ఉండాలి చూడటం ప్రభుత్వ ముఖ్యమైన కర్తవ్యాలలో ఒకటి. ఈ బాధ్యతను ప్రభుత్వమే ఎందుకు చేపట్టాలి అర్థం చేసుకోవటానికి ప్రయత్నిద్దాం.

ప్రైవేటు కంపెనీలు మార్కెట్లో లాభాలకోసం పనిచేస్తాయని చూశాం. అనేక ప్రజా సదుపాయాల కల్పనలో వీటికి ఎటువంటి లాభాలు ఉండవు. ఉదాహరణకు మురుగుకాలువలు శుభ్రం చేయటంలో, మలేరియా వ్యతిరేక ప్రచారం నిర్వహించటంలో ప్రైవేటు కంపెనీలకు ఏ లాభాలు ఉంటాయి? ఇటువంటి పనులు చేపట్టటానికి ప్రైవేటు కంపెనీలు సముఖక చూపించక పోవచ్చు. పాఠశాలలు, ఆసుపత్రులు వంటి ఇతర ప్రజా సదుపాయాల కల్పనలో ప్రైవేటు కంపెనీలకు ఆసక్తి ఉండవచ్చు. ఇటువంటివి, ప్రత్యేకించి పెద్ద పట్టణాలలో చాలా కనవడతాయి. అదేవిధంగా మీరు వట్టణాల్లో నివసిస్తుంటే బాక్టీరియా మంచినీళ్ళ సరఫరా చేస్తున్న ప్రైవేటు కంపెనీలను చూసి ఉండవచ్చు. ఇటువంటి సందర్భాలలో ప్రైవేటు కంపెనీలు అందించే సదుపాయాల ధరలు కొంతమంది మాత్రమే భరించగలిగి ఉంటాయి. ఈ సౌకర్యాల ధరలు భరించలేని చాలామంది గౌరవప్రదమైన జీవితం నుంచి వదిలివేటలు అవుతుంటారు. అందరికీ సమాన

అవకాశాలు, గౌరవప్రద జీవన హక్కును కల్పిస్తాయన్న రాజ్యాంగ హామీకి ఇది విరుద్ధంగా ఉంటుంది.

ప్రజా సదుపాయాలు ప్రజల మౌలిక అవసరాలకు సంబంధించినవి. ప్రజల అవసరాలు తీరేలా ఈ సదుపాయాలు కల్పించటం ప్రతి సమాజానికి అవసరం. జీవించే హక్కు రాజ్యాంగం అందరికీ కల్పించే బాధ్యతను ప్రభుత్వం చేపట్టాలి. సైనిక అవసరాలపై ఖర్చుపెడుతున్న దానితో పోలిస్తే ఆరోగ్యపై ప్రభుత్వం పెడుతున్న ఖర్చు చాలా తక్కువ. వైద్య సదుపాయాల కోసం తాము సొంతంగా పెద్ద మొత్తాలు ప్రజలు ఖర్చు చేయాల్సిన దేశాలలో భారతదేశం ఒకటి. తీర్పులేని అప్పులు ఊచితో ప్రజలు కూరుకుపోవటానికి వైద్య ఖర్చులు కూడా ఒక కారణం.

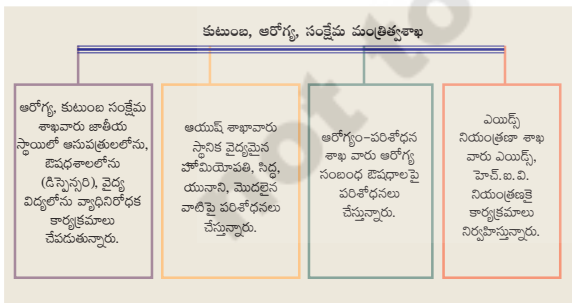
● ఈ పాఠంలో ప్రభుత్వంపై పెట్టుకున్న ఆశలు, ప్రజా ఆరోగ్యానికి మద్దతు సంబంధాలను సూచించే వాక్యాలు కింద గీత గీయండి.

కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు రెండూ వైద్య సదుపాయాల కల్పనకు బాధ్యత వహిస్తున్నాయి. పశుపక్షి జన్య చిన్న చిన్న ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థల పనితీరును అర్థం చేసుకోవచ్చు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పాస్టికాహార పరిస్థితి

ఆరోగ్యకరమైన జీవనానికి సరిపోయేటంత ఆహారం, రక్షిత మంచినీరు, పాఠశాలలు, రోగ నివారణ పద్ధతులు కిలకమైసవి. ఆరోగ్య సేవలంటే రోగాలు వచ్చినప్పుడు చికిత్స చేయటం మాత్రమే కాదు, ఈ మౌలిక అవసరాలను కూడా అందించాలి. మనం ఇది చేయగలుగుతున్నామా? మన పరిస్థితి ఏమిటో తెలుసుకుందాం. దేశంలో ప్రజల పోషకాహారస్థాయి అందోళన కలిగించే రీతిలో చాలా తక్కువగా ఉందని ఇటీవలి కాలంలో అధ్యయనాలు సూచిస్తున్నాయి. జనాభాలో అధిక భాగం అన్నివేళలా పోషకాహార

లోపానికి గురవుతున్నారని కూడా గమనించడానికి సాధ్యం కాని స్థితిలో జీవిస్తున్నారు. అందరికీ సరిపోయేటంత ఆహార నిల్వలు ఉన్నా అందరికీ అందడం లేదు. ఈ ప్రజలకు తమ కుటుంబానికి సరిపోయేటంత ఆహారం కొనుగోలు చేసే శక్తి లేదు. దేశ వ్యాప్తంగా నిర్వహించిన పోషకాహార అధ్యయనాల ద్వారా ఈ విషయం వెల్లడవుతుంది.

మనందరం ఆరోగ్యంగా ఉండటానికి, రోజువారీ పనులు చేయటానికి, రోగాలారంభం వరకుండా ఉండటానికి ప్రతి ఒక్కరూ శరీరంలో కొంత కొవ్వు పదార్థం అవసరం. పోషకాహారలోపం ఉన్నవాళ్ళు/ తగినంత ఆహారం తినని వాళ్ళల్లో రోజువారీ పనులకు అవసరమయ్యే కొవ్వు పదార్థం వాళ్ళ ఆహారం నుంచి అందటం లేదు. వాళ్ళు రోగాల బారిన పడకపోవచ్చు. కానీ తరచు లబ్ధిచేసే అలసటగా అనిపిస్తుంటుంది. రోగాల బారిన పడటానికి వీళ్ళకు అవకాశాలు ఎక్కువ. ఈ పరిస్థితిని అధిగమించటానికి సరిపడా ఆహారం కావాలి కానీ మందులు కాదు. ఇది కనపడని ఆశ్చర్యం వంటిది. వాళ్ళకు తినటానికి ఆహారం దొరుకుతుంది కానీ సరిపడేటంత దొరకడం కాబట్టి దీనిని కనపడని ఆశ్చర్యం అంటారు. పేజీ 201లో శరీర పదార్థ సూచిక (బిఎంఐ) పై ఉన్న బాక్స్ చదవండి.

ఆధారంగా మన రాష్ట్రంలో పరిస్థితి ఏమిటో తెలుసుకుందాం. "ఆరోగ్య పోషకాహారలోపం నుంచి తప్పిస్తూ అన్నదీ ప్రాథమిక హక్కులలో ఒకటి. మానవ జాతి పురోగతికి ఇది ఎంతో అవసరం. మెరుగైన పోషకాహారం ఉంటే రోగనిరోధక శక్తి బాగా ఉంటుంది, రోగాలు తక్కువగా ఉంటే, ఆరోగ్యం బాగా ఉంటుంది. ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ ప్రకారం అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలలో అయిదేళ్ళలోపు పిల్లల్లో అంటువ్యాధుల కారణంగా మరణాలలో రెండోంట్ల ప్రతి ఒక్కరూ (53 శాతానికి) పోషకాహారలోపమే కారణం. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అయిదు సంవత్సరాల లోపు పిల్లల్లో వయస్సుకు తగ్గ బరువులేని వాళ్ళు 33 శాతం ఉన్నారు... 31 శాతం మహిళలు, 25 శాతం పురుషులు పోషకాహారలోపానికి గురవుతున్నారు." అని ఈ నివేదిక పేర్కొంటోంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ మానవ అభివృద్ధి నివేదిక 2007

కూర్చుకోవాలి వ్యతిరేకంగా బిజి జీకా ఎడమ చెయ్యమీద వేస్తారు. దీనిపై ఒక మచ్చ పడుతుంది. డిపిటి (మూడు రోగాలకు వ్యతిరేకంగా) నడుముకిందగానీ, తొడమీదగానీ వేస్తారు, దానితోపాటు నోటిలో రెండు పోలియో చుక్కలు వేస్తారు. సాధారణంగా దీనిని 1 1/2, 2 1/2, 3 1/2 నెలలప్పుడు ఇస్తారు. ఆ తర్వాత కూడా ఇవ్వచ్చు.

ప్రస్తుతానికి (మీజిల్స్ కి) డీకా తొమ్మిది నెలలప్పుడు తొడమీద వేస్తారు, అదే సమయంలో 1 మి.లీ విటమిన్-ఎ సీర్జి వేస్తారు.

18 నెలలప్పుడు డిపిటి బూస్టర్ డోసు, ఒపివి ఇస్తారు. దానితోపాటు మరొక డోసు విటమిన్-ఎ ఇస్తారు (ఈసారి ఒక మి.లీ కాకుండా 2 మి.లీ ఇస్తారు).

- తెల్లకార్లు ఉన్న కుటుంబాలకు ఆరోగ్య బీమా పథకంగా ఆరోగ్యశ్రీని మొదలుపెట్టారు. ఆసుపత్రిలో చేరాల్సిన వైద్యానికి ఆయో ఖర్చులను దీని కింద చెల్లిస్తారు. ఈ పథకం కింద అనేక రకాల రోగాలకు వైద్యం చేయించుకోవచ్చు, చాలా ప్రైవేటు ఆసుపత్రులలో కూడా ఈ సౌకర్యాన్ని పొందవచ్చు. మీ చుట్టూపక్కల వాళ్లతో మాట్లాడి ఈ పథకం ఎంత బాగా పని చేస్తోందో రాయండి.
- మీ బడిలో పెట్టే మధ్యాహ్న భోజనంలో చెయ్యదగిన ముఖ్యమైన మార్పు ఏమిటి?
- గర్భధారణలో సమస్యల వల్ల ప్రతి సంవత్సరం భారతదేశంలో లక్షమంది మహిళలు చనిపోతున్నారు. తల్లి ఆరోగ్యం, పోషకాహారస్థాయి సరిగా ఉండకపోవడం, కాస్తా సమయంలో సరైన సేవలు అందించకపోవడం వల్ల శిశు మరణాలు అధికంగా సంభవిస్తున్నాయి. పై పరిస్థితిలో 104, 108 సేవలు ఏమైనా మార్పులు తెచ్చాయా? చర్చించండి.

కీలక పదాలు

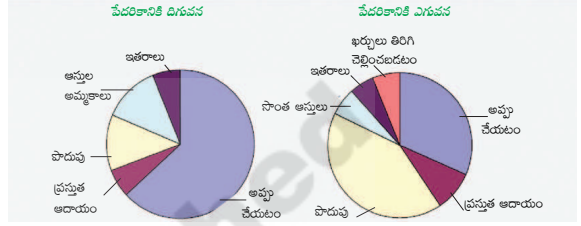
1. ప్రజా ఆరోగ్య సేవలు	2. ప్రాంతీయ ఆసుపత్రి	3. ప్రజాసదుపాయాలు
4. పోషకాహారం	5. ఆరోగ్యశ్రీ పథకం	

మీ అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరచుకోండి

- తప్పు వాక్యాలను సరిచేయండి:
  - గ్రామీణ ప్రాంతాలలో చాలా వాటిలో అర్జునైన దాక్షర్ష ఉన్నారు.
  - ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులలో కంటే ప్రైవేటు ఆసుపత్రులలో ఎక్కువ సేవలు అందుబాటులో ఉన్నాయి.
  - ఆరోగ్య స్థితిని మెరుగుపరచడంలో పోషకాహారం దోహదం చేస్తుంది.
  - డబ్బాలు సంపాదించటానికి కొంతమంది దాక్షర్ష అనవసరమైన చికిత్సలు చేయవచ్చు.
- జయమ్మ ఈ కింది వాటిని ఉపయోగిస్తుంది. వీటిల్లో ఏవి మౌలిక ప్రజా సదుపాయాల కిందకు వస్తాయి:
  - బడికి స్కూటరు వేసుకుని వెళుతుంది.
  - అంగన్వాడీకి తన బిడ్డను వంపుతుంది.
  - ఇంట్లో టీవి ఉంది.
  - ఆమెకు మొలైట్ ఫోన్ ఉంది. ఉ. పోస్టాఫీసు ద్వారా ఉత్తరం పంపిస్తుంది.
- ఈ పాఠంలో ప్రజా ఆరోగ్యంలో ప్రభుత్వ పాత్ర గురించి చర్చించే వాక్యాలను గుర్తించండి.
- ఈ పాఠంలో కింద వాటిల్లో ఏవి ప్రజా ఆరోగ్యాన్ని మెరుగుపరిచే చర్యలుగా భావిస్తున్నారో, ఏవి అటువంటి చర్యలు కాదని భావిస్తున్నారో రాయండి. మీ సమాధానానికి కారణాలు రాయండి.
  - క్షయ రోగులకు ఉచితంగా మందులు ఇస్తారు.
  - కొన్ని గ్రామాలలో రక్షిత మంచినీటి సౌకర్యాన్ని కల్పించారు.

- జబబు, జ్వరం, వందినొప్పులు వంటి వాటికి దుకాణదారులు మందులు అమ్ముతున్నారు. ఈ చౌక ధరల దుకాణాల ద్వారా ప్రభుత్వం ఆహార ధాన్యాలను అందిస్తోంది.
- ప్రియంవద ఒక ప్రైవేటు ఆసుపత్రి సదుపథిలో. ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో కంటే ఇక్కడ ఎక్కువ సౌకర్యాలు ఉన్నాయి. మందల ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో సత్కారాయణ దాక్షరుగా పని చేస్తున్నారు. వాళ్లిద్దరి మధ్య వైద్య సేవలు ప్రజలకు అందటంపై జరిగే చర్చను ఉపహించి రాయండి.
- మందులు మాత్రమే ఇవ్వటం వల్ల ఆరోగ్యం సమకారదు. ఈ అధ్యాయంలో ఆరోగ్యానికి సంబంధించి ఇతర అంశాలు (ఉదా: శుభ్రమైన తాగునీరు వంటివి) పేర్కొన్నారు. వాటన్నిటిని ఒక చోటుకి తెచ్చి వాటి గురించి ఒక పేరా రాయండి.
- ఆంధ్రప్రదేశ్లో ప్రజలు వైద్యంపై పెట్టే ఖర్చులను కింది చిత్రం వివరిస్తుంది. పేదరికంలో ఉన్నవారిలో 65 శాతం దాకా ప్రజలు అప్పు చేయవలసి వస్తోంది. చిత్రంలో దీనిని గుర్తించి, శాతాన్ని కూడా గుర్తించండి. పేదరికానికి ఎగువన ఉన్నవారిలో ఆసుపత్రి ఖర్చులో 45 శాతం వరకు తమ పొరుపులోంచి భరిస్తున్నారు. దీనిని కూడా పటంలో గుర్తించండి. పేదరికానికి ఎగువన ఉన్న వారిలో 35 శాతం మంది మాత్రమే అప్పు చేయాల్సి వస్తోంది. దీనిని, ఆ శాతాన్ని పటంలో గుర్తించండి. కింద చూపించిన పట్టికల ఆధారంగా ఆసుపత్రి ఖర్చులు ఏ విధంగా సమకూర్చుకుంటున్నారో, అందులో సుమారుగా ఎంత శాతం ప్రజలు ఉన్నారో చెప్పండి.

ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఆర్థికస్థాయి బట్టి ఆసుపత్రి ఖర్చులను సమకూర్చుకునే మార్గాలు

- మీ ప్రాంతంలో ప్రభుత్వ ఆరోగ్య పథకాలపై సర్వేచేసి లబ్ధి పొందుతున్న వారి జాబితా తయారు చేయండి.
- “మౌలిక ప్రజా సౌకర్యాలు” శీర్షిక కింద గల మొదటి పేరా చదివి కింది ప్రశ్నకు జవాబు రాయండి. మీ ప్రాంతంలో ఏదైనా రక్షిత మంచినీటి సదుపాయం ఉందా? వివరించండి.